

SKAIDRĪTE KALVĀNE

Rīgas Augstākais reliģijas zinātņu institūts
muosa@inbox.lv

18.–19. gs. “svātuos dzīsmis”: avotu meklējumi

Līdz šodienai ir saglabājušies Latgales latviešiem adresēto dziesmu un lūgšanu grāmatu: “Nabożeństwo” (1771., 1786., 1798. u.c.) un “Dzismies Swatas” (1801. u.c.) izdevumi, kas veidoja garīgo dziesmu pamatkodolu arī 19. gs. otrajā pusē vairākkārt izdotajā “Piļņeigajā gruomotā lyugšonu”. Dziesmas atrodamas arī atsevišķiem svētajiem kā Franciškam Ksaveram, svētajam Donatam u.c. veltītajos izdevumos.

Ir grūti noteikt precīzu dziesmu skaitu, jo žanra apzīmējums var tikt piedēvēts arī dažādu lūgšanu sastāvā esošajiem ritmizētajiem tekstiem, arī lūgšanām, kuras gan nav sarakstītas ritmizētā valodā, bet toties ir melodija, kurā tās tika dziedātas.

Ir problemātiski noteikt latgaliešu *svātūs* dziesmu tulkotājus un lokalizētājus, kurus tradicionāli meklējam garīgo ordeņu pārstāvju vidū.

Drukas aizlieguma laikā ar roku pierakstītās dziesmas atšķiras no grāmatās drukātajām. Esam raduši apgalvot, ka anonīmie dziesminieki ir paiduši savu radošumu, bet daži fakti ļauj domāt, ka pastāvēja kāds nodrukāts (izdots vai rakstīts ar roku) avots, kas latviski nebija iespiests.

Grūti runāt par oriģināldziesmām, kas nedublētos ar tekstiem citās valodās.

Referātā tiks atklāti atsevišķi dziesmu latīņu un poļu avoti un to autori – Francišeks Karpiņskis, Juzefs Baka, Dominiks Rudņickis u.c.